

ANDRÉ ACIMAN

Noem me bij jouw naam

Vertaald door Nan Lenders

Anthos|Amsterdam

'Later!' Dat woord, die stem, die houding.

Ik had nog nooit iemand 'later' horen gebruiken om afscheid te nemen. Het klonk nors, kortaf en laatdunkend en werd uitgesproken met de verholen onverschilligheid van iemand wie het misschien helemaal niet kan schelen of hij je ooit nog ziet of ooit nog iets van je hoort.

Het is het eerste wat ik me van hem herinner en ik hoor het hem zo nog zeggen. *Later!*

Ik doe mijn ogen dicht, zeg dat woord, en ben weer terug in Italië, al die jaren geleden, waar ik de met bomen gezoomde oprijlaan af loop en zie hoe hij uit de taxi stapt, fladderig blauw overhemd met wijd openstaande kraag, zonnebril, strooien hoed, overal blote huid. Opeens staat hij mijn hand te schudden, geeft me zijn rugzak aan, haalt zijn koffer uit de kofferbak van de taxi, vraagt me of mijn vader thuis is.

Het zou heel goed kunnen dat het daar, op dat moment was begonnen: dat hemd, die opgerolde mouwen, de ronding van zijn hielen die bij iedere stap weer uit zijn gerafelde espadrilles gleden alsof ze niets liever wilden dan het hete grindpad dat naar het huis leidde uittesten en die vroegen: *welke kant op naar het strand?*

De zomergast van dit jaar. Weer zo'n saai.

Dan zwaait hij, bijna achteloos en met zijn rug al naar de auto gekeerd, even naar achteren met zijn vrije hand en roept onver-

schillig *Later!* naar een andere passagier in de auto met wie hij waarschijnlijk de kosten van de taxi heeft gedeeld vanaf het station. Zonder een naam erbij te noemen, zonder een geintje om wat minder de bink te lijken, niets. De ander wordt met één woord weggestuurd: kordaat, brutaal en bot – kies zelf maar, hem kan het niet schelen hoe je het noemt.

Let maar eens op, dacht ik, zo gaat hij ook van ons afscheid nemen als het zover is. Met een korzelig, achteloos *later!*

Maar eerst moesten we het zes lange weken met hem zien uit te houden.

Ik was volkomen geïntimideerd. Het onbenaderbare type.

Al zou ik hem best aardig kunnen gaan vinden. Van de ronding van zijn kin tot aan de ronding van zijn hiel. En vervolgens, binnen enkele dagen, zou ik hem leren haten. Deze zelfde man, wiens foto op het aanmeldingsformulier maanden eerder was opgevallen door een belofte van onmiddellijke affiniteit.

Door zomergasten in huis te nemen stelden mijn ouders jonge academici in de gelegenheid om aan de definitieve versie van een manuscript te werken voordat het werd uitgegeven. Elke zomer moest ik zes weken lang mijn slaapkamer afstaan en verhuizen naar een veel kleiner kamertje dat ooit van mijn grootvader was geweest. In de wintermaanden, als we in de stad woonden, deed het dienst als tijdelijke bergruimte en zolder, er werd gereedschap opgeslagen – en het gerucht ging dat mijn grootvader, mijn naamgenoot, er nog steeds lag te tandenknarsen in zijn eeuwige slaap. De zomergasten hoefden niets te betalen, hadden de beschikking over het hele huis en konden in wezen doen en laten wat ze wilden, mits ze mijn vader een uur per dag of zo hielpen met zijn correspondentie en ander schrijfwerk. Ze werden deel van de familie en we waren er, nadat we dit zo'n vijftien jaar hadden gedaan, aan gewend geraakt om niet alleen rond de kerst, maar het hele jaar door, bedolven te worden onder ansichtkaarten en postpakketjes van mensen die helemaal verknocht waren geraakt aan ons gezin en wie, als ze in Europa waren, niets te veel

was om met hun gezin een paar dagen langs te komen in B. voor een nostalgisch bezoek aan hun oude zomeradres.

Het kwam regelmatig voor dat we nog twee of drie andere gasten te eten hadden, soms burens of familie, soms collega's, advocaten, dokters, mensen van naam en faam die, onderweg naar hun eigen zomerhuis, even bij mijn vader langskwamen. Soms kwam het zelfs voor dat we onze eetkamer openstelden voor een willekeurig toeristenechtpaar dat van het oude landhuis had gehoord en alleen even langs wilde komen om een kijkje te nemen, en dat dan helemaal in de wolken was als hun werd gevraagd bij ons te blijven eten en ons alles over zichzelf te vertellen, terwijl Mafalda, die het pas op de valreep te horen had gekregen, haar gebruikelijke kost opdiste. Hoewel mijn vader in huiselijke kring zwijgzaam en terughoudend was, genoot hij er met volle teugen van om een voorlijke rijzende ster op een of ander gebied de conversatie in verschillende talen gaande te laten houden, terwijl de hete zomerzon, na een paar glazen *rosatello*, de onvermijdelijke middagapathie inluidde. We doopten die verplichting de *dinersleur* – en meestal duurde het niet lang, of onze zesweekse gasten gingen het ook zo noemen.

Misschien begon het vlak na zijn aankomst tijdens een van die saaie lunches toen hij naast me zat en het eindelijk tot me doordrong dat de kleur van zijn handpalmen, ondanks zijn korte verblijf op Sicilië eerder die zomer, waar hij al een beetje bruin was geworden, dezelfde was als die van de bleke, zachte huid van zijn voetzolen en van zijn hals, van de onderkant van zijn onderarmen, die niet echt aan de zon blootgesteld waren geweest. Bijna zachtroze, zo glanzend en glad als de onderkant van een hagedissenbuik. Privé, maagdelijk, pril, als de blos op het gezicht van een atleet of het eerste ochtendgloren na een stormachtige nacht. Het vertelde me dingen over hem die ik nooit had kunnen vragen.

Het kan ook zijn begonnen gedurende die eindeloze uren na de lunch als iedereen in huis en buiten maar wat rondhing in

badkleding, er overal languit lichamen lagen, iedereen de tijd doodde, totdat iemand eindelijk voorstelde om te gaan zwemmen bij de rotsen. Familieleden, neven en nichten, burens, vrienden, vrienden van vrienden, collega's, of wie er ook maar bij ons aanklopte om te vragen of hij onze tennisbaan mocht gebruiken – het stond iedereen vrij om naar hartenlust rond te hangen en te zwemmen en te eten en, als ze lang genoeg bleven, te blijven slapen in het gastenverblijf.

Of misschien begon het op het strand. Of op de tennisbaan. Of tijdens onze eerste wandeling samen op die allereerste dag toen mij werd gevraagd hem het huis te laten zien en alles eromheen en toen van het een het ander kwam en ik erin slaagde hem door de zeer oude smeedijzeren poort mee te nemen tot helemaal naar dat eindeloos lege achterland en het verlaten spoor dat vroeger B. met N. verbond. 'Is hier niet ergens een verlaten stationnetje?' vroeg hij, terwijl hij onder de gloeiende zon tussen de bomen door keek en waarschijnlijk probeerde de juiste vraag te stellen aan de zoon van de eigenaar. 'Nee, er is nooit een station geweest. De trein stopte gewoon als je erom vroeg.' Hij was benieuwd naar die trein; de rails leken zo smal. Het was een trein met twee wagons met de koninklijke insignes erop, legde ik uit. Nu woonden er zigeuners in. Ze woonden daar al sinds mijn moeder hier als meisje de zomers doorbracht. De zigeuners hadden de twee ontspoorde wagons verder landinwaarts gesleept. Wilde hij ze zien? 'Later een keer. Misschien.' Beleefde onverschilligheid, alsof hij mijn misplaatste geestdrift om het hem naar de zin te maken had opgemerkt en me terstond van zich af duwde.

Maar het stak me.

Wat hij wilde, zei hij, was een rekening openen bij een van de banken in B. en vervolgens langsgaan bij zijn Italiaanse vertaalster die zijn Italiaanse uitgever had aangesteld voor de vertaling van zijn boek.

Ik besloot er met hem naartoe te fietsen.

Op de fiets wilde het gesprek al net zomin vlotten als te voet.

Onderweg stopten we om iets te drinken. De *bar-tabaccheria* was helemaal donker en leeg. De eigenaar was de vloer aan het zwabberen met een krachtige ammoniakoplossing. We gingen zo snel mogelijk weer naar buiten. Een eenzame merel in een pijnboom zong een paar noten die onmiddellijk werden overstemd door het sjiipen van de cicaden.

Ik nam een lange teug uit een grote fles mineraalwater, gaf de fles aan hem, en dronk er toen opnieuw uit. Ik liet wat water in mijn hand lopen, wreef het over mijn gezicht en haalde mijn natte vingers door mijn haar. Het water was niet koud genoeg, niet bruisend genoeg en daardoor nauwelijks in staat onze dorst te lessen.

Wat je hier zoal deed?

Niets. Wachten tot de zomer voorbij was.

Wat je hier dan in de winter deed?

Ik moest lachen om het antwoord dat ik wilde gaan geven. Hij begreep het en zei: 'Zeg maar niks: wachten tot het zomer wordt, toch?'

Ik vond het aangenaam dat hij mijn gedachten las. Hij zou de dinersleur eerder oppikken dan zijn voorgangers.

'In de winter wordt het hier trouwens erg grijs en donker. We komen met de kerst. De rest van de tijd is het een spookstad.'

'En wat doe je hier dan verder nog met kerst afgezien van kastanjes poffen en eierpunch drinken?'

Hij was me aan het plagen. Ik lachte weer hetzelfde lachje. Hij begreep het, zei niks, we lachten.

Hij vroeg wat ik zoal deed. Ik tenniste. Zwom. Ging 's avonds uit. Jogde. Transcribeerde muziek. Las.

Hij zei dat hij ook jogde. 's Ochtends vroeg. Waar je hier jogde? Op de boulevard vooral. Ik kon het hem wel laten zien als hij wilde.

Het was een klap in mijn gezicht, net nu ik hem aardig begon te vinden: 'Later een keer. Misschien.'

Ik had lezen als laatste op mijn lijstje gezet omdat ik dacht dat lezen bij hem, met die eigenzinnige, schaamteloze houding die

hij tot dusver had aangenomen, ook wel op de laatste plaats zou komen. Een paar uur later, toen ik erachter was gekomen dat hij net een boek over Heraclitus had voltooid en dat 'lezen' waarschijnlijk een niet onbelangrijk deel van zijn leven uitmaakte, realiseerde ik me dat ik nodig op een handige manier op mijn schreden moest terugkeren en hem duidelijk moest maken dat mijn ware interesses gelijke tred hielden met die van hem. Dat ik me toch verward voelde, kwam niet door de ingewikkelde manoeuvres die vereist waren om het weer recht te breien. Het was het bange voorgevoel waarmee het eindelijk tot me doordrong dat ik, al leek het dan niet zo, al wilde ik het niet eens toegeven, zowel op dat moment als tijdens ons terloopse gesprek bij het spoor, aldoor had geprobeerd – en gefaald – hem voor me te winnen.

Toen ik toch voorstelde om met hem naar de San Giacomo te gaan – omdat alle bezoekers dat zo fantastisch vonden – en helemaal tot boven in de klokkentoren te klimmen, die we de bijnaam Je-doet-er-'n-moord-voor hadden gegeven, had ik beter moeten weten en een gevat antwoord klaar moeten hebben. Ik dacht dat ik hem wel op andere gedachten zou brengen door hem gewoon mee naar boven te nemen en hem te overrompelen met het uitzicht op de stad, de zee, de eeuwigheid. Maar nee. *Later!*

Maar het kan ook veel later zijn begonnen dan ik denk, zonder dat ik er ook maar iets van gemerkt heb. Je ziet iemand, maar je ziet hem niet echt, hij staat in de coulissen. Of je merkt hem op, maar het klikt niet, er is niets dat beklijft, en voordat je je ook maar bewust bent van zijn aanwezigheid of van iets wat je in verwarring brengt, zijn de zes weken die je geboden kreeg bijna voorbij en is hij al weg, of staat hij op het punt te vertrekken, terwijl jij in feite nog steeds worstelt met iets wat, zonder dat je het zelf wist, al weken vlak voor je neus aan het broeien was en wat, alles bij elkaar genomen, niet anders te omschrijven valt dan *ik bekeer*. Hoe kan ik het niet geweten hebben, vraag je je af. Ik weet heus wel wat begeren is – en toch is het me deze keer volledig ont-

gaan. Ik was uit op dat sluwe lachje dat opeens zijn gezicht deed oplichten telkens als hij mijn gedachten had gelezen, terwijl ik eigenlijk alleen maar huid wilde, niets dan huid.

Tijdens het avondeten op zijn derde avond voelde ik dat hij naar me zat te kijken toen ik zat uit te leggen hoe ik *De zeven laatste woorden van Christus* van Haydn had bewerkt voor gitaar. Ik was dat jaar zeventien geworden en aangezien ik de jongste was aan tafel en degene naar wie doorgaans het minst werd geluisterd, had ik de gewoonte ontwikkeld om zoveel mogelijk informatie in zo weinig mogelijk woorden te proppen. Ik sprak snel, waardoor mensen de indruk kregen dat ik altijd zenuwachtig was en mompelde. Toen ik klaar was met het uitleggen van mijn transcriptie werd ik me bewust van die zeer doordringende blik van links. Ik voelde me opgewonden en geveid; hij was kennelijk geïnteresseerd – hij vond me aardig. Zo moeilijk was het dus niet geweest. Maar toen ik ten slotte mijn hoofd zijn kant op draaide, keek ik in koude, ijzige ogen – vijandig en glazig tegelijk en bijna wreed.

Ik was volledig van mijn stuk gebracht. Waar had ik dat aan verdiend? Ik wilde dat hij weer vriendelijk tegen me was, dat hij om me lachte zoals een paar dagen eerder bij het verlaten spoor, of toen ik hem diezelfde middag had uitgelegd dat B. het enige stadje in Italië was waar de *corriera*, de regionale busdienst, met Christus aan boord voorbij zoefde zonder ooit te stoppen. Hij had onmiddellijk gelachen en de verholde verwijzing naar Carlo Levi's boek herkend. Ik vond het heerlijk dat we kennelijk zo op één lijn zaten, dat we onmiddellijk van elkaar wisten dat de ander met bepaalde woorden speelde, maar ze op het laatste moment binnenhield.

Het zou nog niet makkelijk worden om hem in de buurt te hebben. Ik kan hem maar beter mijden, dacht ik. En dan te bedenken dat ik bijna was gevallen voor de huid van zijn handen, zijn borst, zijn voeten die nog nooit met een ruw oppervlak in aanraking waren geweest – en zijn ogen die, als hun andere, mildere blik op je viel, waren als het wonder van de opstanding. Je

kon nooit lang genoeg naar hem kijken maar moest blijven kijken om erachter te komen waarom niet.

Ik heb hem vast net zo vals aangekeken.

Twee dagen lang stokten onze gesprekken.

Op het lange balkon waarop onze beide slaapkamers uitkwamen, meden we elkaar volledig; niet meer dan een geïmproviseerd hallo, goedemorgen, lekker weertje, oppervlakkige prietpraat.

Toen, zonder enige verklaring, werd het weer als vanouds.

Of ik zin had om mee te gaan joggen. Nee, niet echt. Nou, laten we dan gaan zwemmen.

De pijn die ik tegenwoordig voel, de aanwakkering, de opwindend, veroorzaakt door een nieuw iemand, de belofte van zoveel gelukzaligheid dat ik hem bijna kan aanraken, het onhandige gedoe met mensen die ik misschien verkeerd begrijp en die ik niet wil kwijtraken en van wie ik elke stap wil voorspellen, de wanhopige sluwheid waarmee ik iedereen benader die ik begeer en door wie ik begeerd wil worden, de schermen die ik optrek alsof er tussen mij en de wereld niet slechts één, maar vele lagen rijstpapieren deuren staan, de drang om boodschappen die in wezen nooit gecodeerd waren alsnog te coderen en weer te decoderen – dat alles is begonnen in die zomer dat Oliver bij ons kwam logeren. Het staat gegrift in ieder lied dat die zomer een hit was, in ieder boek dat ik gedurende zijn verblijf las, in alles, van de geur van rozemarijn op hete dagen tot het indringende gesjirp van de cicaden in de middag – geuren en geluiden waar ik mee was opgegroeid en die ik elke zomer van mijn leven had gekend, maar die zich ineens tegen me hadden gekeerd en die een andere modulatie hadden gekregen die voor altijd gekleurd was door de gebeurtenissen van die zomer.

Of misschien begon het na zijn eerste week, toen ik dolblij constateerde dat hij nog wist wie ik was, dat hij me niet negeerde en dat ik me daarom de luxe kon veroorloven hem op weg naar de tuin voorbij te lopen zonder te hoeven doen alsof ik me niet van

hem bewust was. We gingen heel vroeg joggen die eerste morgen – helemaal naar B. en terug. De volgende ochtend vroeg gingen we zwemmen. Toen, de volgende dag, jogden we weer. Ik vond het leuk om de bestelwagen van de melkboer voorbij te rennen als die nog lang niet klaar was met zijn ronde, of langs de kruidenier en de bakker als die op het punt stonden hun winkel te openen, vond het heerlijk om over het strand te rennen en over de boulevard als er nog geen levende ziel te bekennen was en ons huis een verre luchtspiegeling leek. Ik vond het heerlijk als we precies gelijk op liepen, linkervoet tegelijk met linkervoet, en tegelijk de grond raakten, en voetafdrukken achterlieten in het zand waar ik het liefst naar wilde terugkeren om stiekem mijn voet neer te zetten waar de zijne een afdruk had achtergelaten.

Aan de universiteit was deze afwisseling van rennen en zwemmen voor hem gewoon dagelijkse kost. Of hij op de sabbat ook rende, vroeg ik gekscherend. Hij trainde altijd, zelfs als hij ziek was; hij trainde in bed als het niet anders kon. Zelfs als hij de avond ervoor voor het eerst met iemand had geslapen, zei hij, ging hij de volgende morgen in alle vroegte joggen. De enige keer dat hij echt niets had kunnen doen was toen hij geopereerd was. Toen ik hem vroeg waaraan dan, kwam het antwoord dat ik hem, zo had ik me voorgenomen, nooit meer zou ontlokken als een duveltje uit een doosje met een onheilspellend lachje. ‘Later een keer.’

Misschien wilde hij niet te veel praten omdat hij buiten adem was, of wilde hij zich gewoon concentreren op zijn zwemmen of zijn rennen. Of misschien was het zijn manier om mij aan te sporen hetzelfde te doen – totaal onschuldig.

Maar die plotse afstand die op de meest onverwachte momenten tussen ons ontstond had iets kils en ontmoedigends. Het leek wel alsof hij het met opzet deed; de teugels laten vieren, en nog wat meer, en ze dan ineens met een ruk aantrekken om elke schijn van kameraadschappelijkheid uit te wissen.

De staalharde blik kwam ook steeds terug. Op een dag toen ik op mijn gitaar zat te spelen aan wat ‘mijn tafel’ was geworden,

achter in de tuin bij het zwembad, en hij vlakbij in het gras lag, herkende ik die blik onmiddellijk. Hij had naar me liggen kijken terwijl ik me op de greepplank concentreerde en toen ik op eens mijn hoofd optilde om te zien of hij het mooi vond wat ik speelde, was hij daar weer: vlijmscherp, wreed, als een glanzend lemmet dat op het moment dat het slachtoffer het opmerkte onmiddellijk werd verborgen. Hij schonk me een minzame glimlach, alsof hij wilde zeggen: *nu heb je het toch al gezien.*

Bij hem uit de buurt blijven.

Hij moet hebben gemerkt dat ik geraakt was en in een poging het goed te maken begon hij me vragen te stellen over de gitaar. Ik was te zeer op mijn hoede om onbevangen te antwoorden. Toen hij hoorde hoeveel moeite het me kostte om antwoord te geven, begon hij te vermoeden dat er misschien meer mis was dan ik wilde laten zien. 'Laat maar zitten. Speel het gewoon nog maar een keertje.' Maar ik dacht dat je het afschuwelijk vond. Afschuwelijk? Hoe kom je daar nu bij? We kibbelden wat. 'Speel het nou maar, ja?' 'Hetzelfde?' 'Hetzelfde.'

Ik stond op en liep de woonkamer in, maar liet de grote terrasdeuren open zodat hij zou horen hoe ik het op de piano speelde. Hij kwam achter me aan en bleef tegen de deur geleund een tijdje staan luisteren.

'Je hebt het veranderd. Het is niet hetzelfde. Wat heb je ermee gedaan?'

'Ik speelde het alleen zoals Liszt het zou hebben gespeeld als hij er een beetje mee gestoeid had.'

'Spéél het nou maar gewoon, alsjeblieft!'

Leuk vond ik dat, als hij net deed of hij kwaad was. Dus speelde ik het stuk opnieuw.

Na een poosje: 'Nu heb je het wéér veranderd.'

'Nou, niet veel. Dit is gewoon hoe Busoni het zou hebben gespeeld als hij de versie van Liszt had veranderd.'

'Kun je een stuk van Bach niet gewoon spelen zoals Bach het geschreven heeft?'

'Maar Bach heeft het nooit voor gitaar geschreven. Hij heeft

het misschien niet eens voor klavecimbel geschreven. Eigenlijk weten we niet eens zeker of het wel van Bach ís.’

‘Laat ook maar zitten.’

‘Oké, oké. Maak je niet zo druk,’ zei ik. Nu was het mijn beurt om net te doen of ik tegen mijn zin instemde. ‘Dit is het stuk van Bach zoals ik het bewerkt heb, zonder Busoni en Liszt. Het is van een erg jonge Bach en het is opgedragen aan zijn broer.’

Ik wist precies welke frase in het stuk hem de eerste keer geraakt moest hebben en telkens als ik die speelde, was het een klein cadeautje dat ik hem toezond, omdat het eigenlijk aan hem was opgedragen, als bewijs van iets heel moois in mij dat ook iemand die geen genie was makkelijk kon ontdekken en dat mij ertoe dreef een verlengde cadens toe te voegen. Alleen voor hem.

We waren – en hij moet veel eerder dan ik de tekenen hebben herkend – aan het flirten.

Later die avond schreef ik in mijn dagboek: *Ik overdreef toen ik zei dat ik dacht dat je het stuk afschuwelijk vond. Wat ik eigenlijk wilde zeggen was: ik dacht dat je mij afschuwelijk vond. Ik hoopte dat je me van het tegendeel zou overtuigen – en dat deed je ook, een tijdje. Waarom zal ik het morgenochtend niet meer geloven?*

Dus dit is hij ook, zei ik tegen mezelf toen ik zag hoe hij van het ene op het andere moment veranderde van ijs in zonneschijn.

Ik had net zo goed kunnen vragen: ben ik net zo wispelturig?

We zijn niet geschreven voor één enkel instrument; ik niet, en jij evenmin.

Ik was al zover geweest dat ik hem als lastig en onbenaderbaar had willen wegzetten en niets meer met hem te maken wilde hebben. Twee woorden van hem en ik zag mijn pruilende apathie veranderen in: ik zal spelen wat je maar wilt tot je me vraagt te stoppen, tot het tijd is om te gaan lunchen, tot de huid op mijn vingers er laag voor laag is afgesleten, omdat ik het fijn vind om dingen voor je te doen, alles voor je wil doen wat je maar vraagt, omdat ik je vanaf de eerste dag al graag mocht, en zelfs als je weer in ijs verandert bij mijn hernieuwde aanbod van vriendschap, zal

ik nooit vergeten dat dit gesprek tussen ons heeft plaatsgevonden en dat er gemakkelijke manieren zijn om de zomer te laten terugkeren in de sneeuwstorm.

Wat ik bij deze belofte vergat was dat ijs en apathie zo hun eigen manier hebben om alle wapenstilstanden en goede voornemens die op zonnige momenten tot stand komen terstond ongeldig te maken.

Toen kwam de zondagmiddag in juli, toen ons huis opeens leegliep en wij de enigen waren die overbleven en het vuur door mijn ingewanden sloeg – omdat ‘vuur’ het eerste en makkelijkste woord was dat later die avond bij me opkwam toen ik er in mijn dagboek wijs uit probeerde te worden. Ik had in mijn kamer eindelijk liggen wachten, aan mijn bed gekluisterd in een tranceachtige toestand van panische angst en verwachting. Niet het vuur van de hartstocht, niet een verwoestend vuur, maar iets verlamdends, zoals het vuur van clusterbommen die de zuurstof om zich heen opzuigen en je naar adem snakkend achterlaten, omdat je een trap in je buik hebt gekregen en een vacuüm al het levende longweefsel aan stukken heeft gescheurd en je mond heeft uitgedroogd, en je hoopt dat niemand iets zal zeggen, want je kunt niet praten, en je bidt dat niemand je zal vragen te bewegen, omdat je hart is dichtgeslibd en zo tekeergaat dat het nog liever glasscherven zou uitspugen dan iets anders door zijn verstopte kamers te laten vloeien. Vuur als angst, als paniek, als nog één minuut en ik ga dood als hij niet op mijn deur klopt, al zou ik liever hebben dat hij nooit klopt dan dat hij nu klopt. Ik had geleerd mijn openslaande balkondeuren op een kier te laten staan en lag dan op bed met alleen mijn zwembroek aan, en mijn hele lichaam in vuur en vlam. Vuur als een smeekbede die zegt: alsjeblijft, alsjeblijft, zeg me dat ik het mis heb, zeg me dat ik het me allemaal maar heb verbeeld, want het kan onmogelijk ook voor jou gelden en als het wel voor jou geldt, dan ben je de wreedste man op aarde. Dit was de middag dat hij eindelijk mijn kamer binnen kwam zonder te kloppen als opgeroepen door mijn gebeden en vroeg waarom ik niet met de anderen op het strand was,

en het enige dat er bij me opkwam, ook al kon ik mezelf er niet toe brengen het te zeggen, was: om bij jou te zijn. Om bij jou te zijn, Oliver. Met of zonder zwembroek. Om met jou te zijn op mijn bed. In jouw bed. Wat mijn bed is in de andere maanden van het jaar. Doe met me wat je maar wilt. Neem me. Vraag nou maar of ik het wil en je ziet wel wat ik zal antwoorden, als je me maar niet nee laat zeggen.

En vertel me dat ik niet droomde die nacht toen ik buiten mijn deur op de overloop een geluid hoorde en opeens wist dat er iemand in mijn kamer was, iemand aan de voet van mijn bed zat die nadacht, lang, lang nadacht en die ten slotte mijn kant op begon te bewegen en ging liggen, niet naast me, maar boven op me, terwijl ik op mijn buik lag en het zo heerlijk vond dat ik, liever dan het risico te nemen iets te doen waaruit bleek dat ik wakker was geworden of hem van gedachten te doen veranderen en weg te laten gaan, net deed of ik in diepe slaap was en ondertussen dacht: dit is geen droom, kan geen droom zijn, mag geen droom zijn, want de woorden die bij me opkwamen terwijl ik mijn ogen dichtkneep waren: dit is net thuiskomen, thuiskomen na jaren te hebben verkeerd onder Trojanen en Laestrygonen, thuiskomen op een plek waar iedereen is zoals jij, waar de mensen weten, gewoon weten – thuiskomen alsof alles op zijn plek valt en je je opeens realiseert dat je bijna twee decennia lang alleen hebt zitten hannesen met de verkeerde combinatie. Dat was het moment dat ik besloot om jou, zonder me te verroeren, zonder een spier in mijn lichaam te vertrekken, duidelijk te maken dat ik bereid was me over te geven als je aandrong, dat ik me al overgegeven had, de jouwe was, helemaal de jouwe, alleen was je opeens verdwenen en al leek het te echt om een droom te zijn, toch was ik ervan overtuigd dat ik vanaf die dag niets anders meer wilde dan dat jij precies hetzelfde zou doen wat je in mijn slaap had gedaan.

De volgende dag, op de tennisbaan, waren we aan het dubbelen en tijdens een rust, toen we Mafalda's citroenlimonade zaten te drinken, legde hij zijn vrije arm om me heen en kneep me zacht-

jes met zijn duim en wijsvinger in mijn schouder, iets wat het middenhield tussen een vriendelijke knuffel en een massage – alsof we de dikste maatjes waren. Maar ik was als verlamd en wrong me los uit zijn aanraking, want als het een moment langer had geduurd zou ik slap zijn geworden als zo'n houten speeltje met van die flodderbeentjes, dat dubbel klapt zodra je de veer aanraakt. Het verraste hem en hij verontschuldigde zich en vroeg of hij 'een zenuw of zoiets' had geraakt – het was niet de bedoeling geweest me pijn te doen. Hij moet zich vreselijk gekrenkt hebben gevoeld als hij dacht dat hij me bezeerd had of me op de verkeerde manier had aangeraakt. Het laatste wat ik wilde was hem ontmoedigen. Toch brabbelde ik iets in de trant van: 'Het deed geen pijn,' en zou het verder hebben laten zitten. Maar als het geen pijn was geweest die een dergelijke reactie had uitgelokt, bedacht ik, waarom zou ik hem dan zo bruusk hebben afgeschud in bijzijn van mijn vrienden? Dus trok ik een gezicht als van iemand die erg zijn best doet, maar faalt, om een pijngrimas te onderdrukken.

Het kwam niet bij me op dat wat me zo in paniek had gebracht toen hij me aanraakte, precies dat was waar maagden van schrikken als ze voor het eerst worden aangeraakt door de persoon naar wie ze verlangen: hij raakt een snaar in hen waarvan ze het bestaan nooit hadden kunnen vermoeden en die veel verwarrender gevoelens van genot oproept dan die, die ze al kenden.

Hij leek nog steeds verbaasd over mijn reactie maar deed alsof hij geloofde in de pijn in mijn schouder, net zoals ik deed alsof ik die wilde verbergen. Het was zijn manier om me uit een vervelende situatie te redden, door te doen alsof hij zich niet in het minst bewust was van enige nuancerings in mijn reactie. Later zou ik erachter komen hoe scherp hij tegenstrijdige signalen kon onderscheiden en ik twijfel er dan ook niet aan dat hij toen al iets moet hebben vermoed. 'Kom, dan maak ik het goed.' Hij was me op de proef aan het stellen en begon opnieuw mijn schouder te masseren. 'Ontspan eens,' zei hij, waar de anderen bij stonden. 'Maar ik ben ontspannen.' 'Je bent zo stijf als een plank.' 'Moet je voelen,' zei hij tegen Marzia, een van de meisjes die het dichtst bij ons

stonden. ‘Een en al knopen.’ Ik voelde haar handen op mijn rug. ‘Hier,’ commandeerde hij, terwijl hij haar vlakke handpalm hard tegen mijn rug drukte. ‘Voel je het?’ ‘Hij zou wat losser moeten worden,’ zei hij. ‘Je zou wat losser moeten worden,’ herhaalde zij.

Misschien ging het hier net als altijd, dat ik, omdat ik niet wist hoe ik in code moest spreken, helemaal niet meer kon spreken. Ik voelde me als een doofstomme die niet eens gebarentaal kent. Ik stamelde van alles en nog wat alleen om niet te zeggen wat ik dacht. Verder reikte mijn code niet. Zolang ik maar adem had waarmee ik woorden uit mijn mond kon laten komen, kon ik me er min of meer uit redden. Anders zou de stilte tussen ons me waarschijnlijk verraden – vandaar dat wat dan ook, zelfs de onnozelse nonsens, te verkiezen was boven stilte. Stilte zou me blootgeven. Maar wat me zeker nog meer zou blootgeven was mijn worsteling om het zwijgen te boven te komen in bijzijn van de anderen.

De vertwijfeling over mezelf moet op mijn gezicht tot uitdrukking zijn gekomen als iets wat leek op ergernis en onuitsproken woede. Het kwam helemaal niet bij me op dat hij zou kunnen denken dat het door hem kwam.

Misschien was het om soortgelijke redenen dat ik steeds wegkeek als hij me aankeek: om te verbergen hoe moeilijk ik het had met mijn verlegenheid. Dat hij het beledigend zou kunnen vinden dat ik hem meed en me dat af en toe betaald zette met een vijandige blik, kwam evenmin ooit bij me op.

Er was nog iets anders dat hij hopelijk niet had opgemerkt toen ik zo overdreven reageerde op zijn aanraking. Ik wist dat ik me, voordat ik me van zijn arm had losgemaakt, had overgegeven aan zijn hand en er bijna tegenaan was gaan leunen, alsof ik wilde zeggen – zoals ik volwassenen vaak had horen zeggen als iemand even in het voorbijgaan hun schouders masseerde – lekker, ga door. Had hij gemerkt dat ik niet alleen bereid was me over te geven, maar me helemaal naar zijn lichaam te voegen?

Dat was ook het gevoel dat ik die avond meenam naar mijn

dagboek: ik noemde het 'de zwijmeling'. Waarom had ik gezwijmeld? En kon dat zo gemakkelijk gebeuren – hoefde hij me maar ergens aan te raken of ik werd helemaal slap en willoos? Bedoelden mensen dat als ze zeiden dat je voor iemand smolt?

En waarom zou ik hem niet laten zien dat ik voor hem smolt? Omdat ik bang was voor wat er dan misschien zou gebeuren? Of was ik bang dat hij me zou uitlachen, het aan iedereen zou vertellen, of het gewoon zou negeren met de smoes dat ik te jong was om te weten waar ik mee bezig was? Of durfde ik het niet te laten zien omdat hij, als hij ook maar iets vermoedde – en iedereen die iets vermoedde onvermijdelijk op dezelfde golflengte moest zitten – wellicht in de verleiding kwam om ernaar te handelen? Wilde ik dat hij ernaar handelde? Of gaf ik er de voorkeur aan mijn leven lang naar hem te verlangen, op voorwaarde dat we dit gepingpong gaande hielden: niet weten, niet-niet weten, niet-niet-niet weten? Gewoon je mond houden, niks zeggen, en als je niet 'ja' kunt zeggen, zeg dan niet 'nee', zeg 'later een keer'. Is het daarom dat mensen 'misschien' zeggen als ze 'ja' bedoelen, maar hopen dat jij zult denken dat het 'nee' is, terwijl ze eigenlijk willen zeggen: *alsjeblieft, vraag het gewoon nog een keer en daarna nog een keer?*

Ik kijk terug op die zomer en kan niet geloven dat ons, ondanks al die pogingen om te leven met het 'vuur' en de 'zwijmeling', toch nog prachtige momenten werden geschonken. Italië. Zomer. Het geluid van de cicaden vroeg in de middag. Mijn kamer. Zijn kamer. Ons balkon dat de hele wereld buitensloot. De zachte wind die over de trap uitwasemingen vanuit onze tuin meevoerde naar mijn slaapkamer. Die zomer leerde ik vissen leuk te vinden. Omdat hij het leuk vond. Omdat hij ervan hield. Leerde ik te houden van joggen. Omdat hij ervan hield. Leerde ik te houden van inktvis, van Heraclitus, *Tristan*. Het was de zomer dat ik een vogel hoorde zingen, een plant rook, of op warme, zonnige dagen de mist voelde opkomen van onder mijn voeten en, omdat mijn zintuigen voortdurend op scherp stonden, dat alles onmiddellijk in verband bracht met hem.